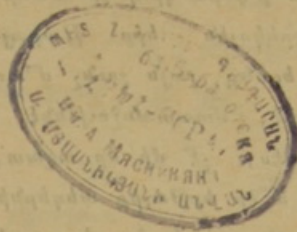

ԼՈՒՍԱՔԵՐ

Լ Ր Ա Գ Ի Ր

ԱԶԳԱՅԻՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ

ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԵՐԵՎԱՆԻ ՀԻՆԳՇԱՔԻ ԵՒ ՇԱԲԱԹ ՈՐԵՐԸ

ՀԱՍՏԷ
ՎԱՐՁՈՒԹԻՒՆ ԼՈՒՍԱՔԵՐ ԼՐԱԳՐԻ
ԳԱԶԵՏԻ
Administration du journal arménien
LOUSSAPER
Boîte Postale 868 Le Caire (Egypte)

ԲԱԺՆԵԳԻՆ		
Եղիպտոս Արտասահման		
Որ	Պր	Շիլի
Տարեկան	100	20
Վեցամսեայ	50	10
Եռամսեայ	25	5

ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ
Նամակ և դրամ ղրկել Վարչության հասցեին
Չեռագիրները եւ չեն դարձադրուի
Ծանուցումներու համար մասնաւոր պայմաններ
Խմբագրատունը կը գտնուի Մանսուր Փաշա խալիֆ քրտականի
գոյն վրայ, Գաֆի և պար տը Ֆրանսի քաւալին մէջ:

ԼՈՒՍԱՔԵՐԻ
Օ Ր Ա Յ Ո Յ Ց
Շ. 17 Սեպտեմբեր
Տոն խաչի
Փորձութեան դէմ գիր, մինչեւ
որ յաղթես անոր
Կ. 18 Սեպտեմբեր
Բարեկենդան պահոց վարդապետ Սրբոյ խաչին
Հնադանեկան վերքերդ ծածկէ
Բ. 19 Սեպտեմբեր
Պաշտ
Սմենեկին մի թողուր ստոյգը
յոյսի հետեւ վազելու համար

ՍՐԲԱԶԱՆ ՊԱՐՏԵՐ

«Սգաւ-Բեմ» և «Լուսաբեր»
փութացին մեր հանրութեան և մասնաւորաբար Եղիպտոսահայուն ուշադրութիւնը հրաւիրել այս միջոցիս ամբողջ կողմից հայութեան ենթակառուած ստորապիտի կացութեան վրայ — վիճակ մը որ ոչ նուազ ահաւելի ու քառմեկի է քան թրքահայուն ասկէ քանի մը տարի առաջուան վիճակը:

Եթէ այսօր կարելի է «Արտասահմանի Հայութիւն» անունով ազգային գոյութիւն մը սահմանել, այդ ծնունդն է թրքական սարսափներէ ճողորմած հայութեան, որ իր մըսին վրայ առաւել կամ նուազ զգացած է թէ ինչ կը նշանակեն սարսափ, հարուած, թալան, տանջանք, չարչարանք, կոտորած, խողխողում ևն:

Հարկ չկայ մի առ մի այս սոսկալի թուումները ընել այսօր, քանի որ հիմայ այս ազատ միջավայրերուն մէջ իսկ գեւ չենք կրնար մոռնալ մօտաւոր անցեալի մը մէջ մեր ունեցած դառն փորձառութիւնները: Բայց միթէ կարելի է չմեղադրել այն ցաւալի անտարբերութիւնը, որուն, գծարդաբար, մասնուած է այսօր մեր արտասահմանի հայութեան մեծամասնութիւնը՝ իր ունեցած եղբայրակցական սրբազան պարտականութեանցը հանդէպ:

Սնուշտ մխիթարական է որ այս նշգրէ հայութիւնը կրցաւ օտար երկիրներու մէջ յաղթել շատ մը խոշորոտներու և իրեն համար նիւ-

թապէս դիրք մը չինել: Սակայն այսու չպէտք է մոռնալ թէ, ինքը տառապանքի և արիւնի աշխարհի մը զաւակն է և պարտաւորուած է, ի սէր իր մերձաւորներու թափած արիւնին, օգնել ոչ միայն թրքահայուն՝ այլ և այն թշուառ ու տառապեալ եղբայրակիցներուն, որոնք սրբաւորած են աշխարհի ամեն կողմը:

Երբ թրքական վայրագութիւնը և ջարդերը սկսան, ունեցանք ճգնական ժամեր, որոնց մէջ սարսափահար՝ րոպէ առ րոպէ, մեր անորոշ վախճանին կը սպասէինք:

Այդ ճակատագրական դժբաղդութեանց միջոցին, ո՛հ, հարիւր հազարաւորներ ինկան... Թող անոնց յիշատակը անմոռաց մնայ մեր պատմութեան մէջ: Շատեր ողջ մնացին, խոյս տուին դժոխային երկրէն ու բարեկեցիկ եղան: Կը մտախնայ որ ալ աւելի երջանիկ ըլլան:

Բայց, երբ հիմայ, ամեն օր, հեռագիրները կողկասահայուն մահմետականներու կողմանէ նորանոր ջարդերու և թալաններու ենթակուելուն սրտաճմրկ լուրերը կը հաղորդեն մեզի, ու միւս կողմանէ ալ մեր պարտաճանաչութեան գիտում՝ կ'ըլլայ անոնց օգնելու համար, ողբալի է որ մենք գեւ անտարբեր հանդիսատեսներ կը մնանք այդ եղբորական կացութեան առջև: Այս կը նշանակէ թէ, մենք շատ շուտով մոռցեր ենք մեր իսկ բաշտմանը և մեր զգացումները բթացեր են:

Մարդ կ'ամենայ աչքէ անցունելու ինպաստ կողկասահայուն բացուած հանգանակութեան ցուցակը: Մինչև ցարդ գոյացած գումարը չնչին բան մըն է բողբոջտելով աղէտին մեծութեանը: Այսպիսի նուիրական, այսպիսի անկեղծ կոչ մը պէտք է որ խորապէս ազդէր ամեն հայու սրտին և սթափեցնէր զանիկայ իր անտարբերութեան քունէն: Հետեւաբար մեր հասարակութիւնը պէտք էր ինքնաճանաչութիւն իր լուսման յանձնէր յիշեալ խմբագրութեանց և կամ մասնախումբեր կազմելով՝ պարտք ստանձնէր խանութէ խանութ, տունէ տուն, սրճարանէ սրճարան, գրասենեակէ գրասենեակ շրջիլ և պատկառելի գումար մը հանգա-

նակելով՝ ուղարկել առ վեհափառ խորիման Հայրիկ:

Արդ, այսու անգամ՝ մըն ալ գիտում՝ կ'ընէ «Լուսաբեր» արտասահմանի հայութեան որ անտարբեր չգտնուի իր առատ նուէրը տալ թշուառ կողկասահայուն: Ուր որ քանի մը հայեր կը գտնուին թող փութան հանգանակութեան ձեռնարկել: Հոն, կողկասի մէջ խեղճերը անտուն, անօթի ու սգաւոր իրենց աչքերը իրենց հեռաւոր եղբայրակիցներուն սեւեռած են: Մ'եր սրտերը այդ պաղատագին ու սարսեցուցիչ հայեացքներուն հանդէպ թուեղելիութեւն են: Ծնորհք մը չէ անոնց խնդրածը, այլ իրաւունք մը, փութարկելով ինչ մը, զոր իրենց կարգին մեծ հաճոյքով, մեզի և մեր որդիներուն ըրին մեր ազգաներու ատեն: Մենք ալ մեր կարգին ցոյց տանք թէ անզգայ ու ապերախ չենք իրենց նկատմամբ, գիտենք լիովին ըմբռնել անոնց ենթակառուած աղէտներուն և թշուառութեանց ծանրութիւնը: Մենք մեր այս օգնութեամբ նուիրագործած պիտի ըլլանք մեր և կողկասահայուն միջև գոյութիւն ունեցող ազգային համերաշխութիւնը, որ պէտք է տեսական մնայ և պարտաւոր օրէ ց'օր և որուն մէջ կը կայանայ մեր ազգայնութեան կենսական ոյժը:

Ուրեմն, թող մեր երիտասարդները, պատանիները, երեկոյ մը գէթ, իրենց սիրած հաճոյքէն զրկուին, թող մեր տիկիները և օրիորդները պահիկ մը սիրայօթար զօհեն իրենց արգելադրողի ու պերճանքի մի գոյզն մասը: — Իզական սեռը մանուկներ, որ սոյնանման բարեկամական գործերու մէջ աւելի զգայուն ու փոփոկաւոր պէտք է հանդիսանայ: Ուսուցիչը իր աշակերտներով, վարժուհին իր սանուհիներով, մեծ ու փոքր, հարուստ, աղքատ, ազգովին կոտորելու են իրենց վրայ ծանրացած այս անխուսափելի օգնութեան ու նպաստի սրբազան պարտքը:

ՍԵՐԱՔ

ՏԵՍՏՆԵՐՈ ԵՒ ՏՊԱՌՈՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈ ՅՈՒՆԱՍՏԱՆԻ ՄԷՋ

Երբ վառնային մեկնելու վրայ էի ստիպողական հարկի տակ, մի քանի բարեկամներ՝ որ օգտփոխութեամբ այն միջոցին հոն կը գտնուէին՝ ինձմէ խնդրեցին որ Պոլսոյ առջեւէն անցնելու պահուսթուրք ստիպանութեան կողմանէ ձամբող հայերու նկատմամբ ունենալիք վարձուքը իրենց գրեմ, որպէս զի ըստ այնմ՝ իրենց ձամբան ուղղեն դէպ ի Եղիպտոս: Վասն զի Սուլթանին դէմ տեղի ունեցած մահափորձին և մանաւանդ Աբիլ էֆ. Ունեանի սպանութեանը հետեւանք կը լսէինք թէ Պոլսոյ մէջ թրքական կառավարութիւնը ծայրայեղ խտուրթիւն կը բանեցնէր հայոց դէմ և անխնայ ձեռնարկութիւններ տեղի կ'ունենային:

Վերջապէս բարեկամի մը հետ ձամբայ ելանք: Երբ շոգնաւորիս Պոլսոյ քաղաքին քով կանգ առաւ, ըստ սովորութեան ստիպան զինուորներ ներս մտան, և ահա պաշտօնեայ մը մեզ մօտենալով քաղաքաւար ձեռով մը հարցուց թէ կրնար արդեօք մեր թուղթերը անգամ մը տեսնել: Ատրկեցի թէ քանի որ մենք գուրս ելլելու չէինք, աւելորդ էր այդ տեսակ ձեռակերպութիւն մը: Ազգէսի լեզուով մը պատասխանեց թէ իրաւ է, սակայն իր պարտքն է անգամ մը առաջարկել խօսքը կարծ կապել ուղիով ցոյց տալիք անցագիրներս: Այս համակերպման փոխարէն ինքն ալ հաճոյակատարի մը փութկոտուութեամբ յայտնեց թէ ինչ քանի որ պէտք ունենանք, կրնանք նեղակրթի իմացնել գուրս բերել տալու համար: Էս պահիկ մը յետոյ մեր քով առաջնորդեց նեղակրթի ստիպանը, նախկին լեզուագիտի մը, որ պաշտօնեային յայտարարութիւնը ընդհատելով գոչեց «պիւ, Իքի...», որով միամտօրէն յայտնի ըրաւ թէ այդ վարպետարդի յանձնարարութեան բուն նպատակը զմեզ նեղակրթի ճանչցնել էր: Եւ որովհետեւ նեղակրթին միջոցաւ տեղեկացած էին թէ նաուն մէջ շարք հայ կայ, ի դուր չորրորդ կը փնտռէին, որ ինքզինքը յայտնել չուզելով յոյն ձեռացուցած էր: Նաուն մէջ վեր վար կը փնտռէին զայն իրարու հարցունելով «տէօթ ճիշի օւաճագ, պիւրիսի նէ բէտ»: Իրենց այդ իրարանցումը զիտելով մենք ալ կը ծիծաղէինք: Ահա՛ այսպէս, մենք նաւէն գուրս հանուելու վախ ունէինք, իսկ ստիպանութիւնը մեր

դուրս ելանք կը խորհար և աշխուժ հսկո-
ղութիւն ի գործ կը դնէր ատոր դէմ...

Երեկոյին երբ Սարայ-Պուրնիլէն
դուրս ելանք, լայն շուշ մ'առնինք. ամեն
կանգաձէ, մտատանջութենէ զերծ էինք
վերջապէս, չէ մի որ ազատ, ապահով
երկիր մ'էր երթալիք տեղերնիս՝ Յունաս-
տան։ Բայց ափսոս, կատարեալ յուսա-
խաբութիւն մ'ունեցանք. երբ իրէն հա-
սանք, պահ մը կարծեցինք թէ թուրքիա
իր բռնապետական րեժիմը հոն ալ հաս-
տատած է, միայն թէ թուրք կատաղի ամ-
բոխին տեղ յոյն բրիտանականներն էին որ
հայուն հափքէին ամէն տեսակ նախատինք,
լուսանք կ'ուղղէին։ Ընկերոջս հետ բարձ-
րաձայն հայերէն խօսք մը փոխանակելուս,
չորս կողմէն բարկացայտ նայուածքներ
կ'արձակէին մեր վրայ։ Ինչ էր պատա-
հեր, այդ անհաշտ ատելութեան պատճա-
ռը ինչ էր արդեօք...։ Չայրոյթով իրա-
րու կը պատմէին թէ մեծ դատարութիւն
մը երեւան ելած էր, որով յեղափոխա-
կան հայերը կ'ուզեն եղիւր Ալեքսի հան-
րային շէնքերը պոմպայով օդը հանել, և
թէ մեծ քանակութեամբ պայթուցիկներ
գտնուած են ևն. ևն... Առասպելներ, ո-
րոնց նմանը գտնելու համար յոյն դիցա-
բանական պատմութիւններու դիմելու է,
Իրողութիւնը, որուն ի վերջոյ տեղեակ ե-
ղանք, սա էր թէ ձախաւերի մը անխօհե-
մութեամբ քանի մը ծրար պոմպա ձեռք
անցուցած էր օստիկանութիւնը փոխադը-
րութեան պահուն։ Եւ որովհետեւ Յունա-
կան կառավարութիւնը Մակեդոնական խնդ-
րոյն պատճառաւ այժմ թուրք քաղաքա-
կանութեան փարած է, թուրքիոյ գեա-
պանին ստիպման վրայ ամենայն խստու-
թեամբ սկսած էր խուզարկութիւնը առաջ
տանիլ, և հետզհետէ երեւան հանած էր
պայթուցիկ նիւթեր՝ պահուած տեղերէն։
Եւ շահասիրտած տեղական թերթերն ալ
մէկին վրայ հարիւր վերադիր ընելով ան-
երեւակայի սուտեր կը յօրինէին, զոր
հասարակ ժողովուրդը կը կուէր և հայերուս
դէմ թոյն կը ժայթքէր անասելի հայհո-
յանքներով, որոնց մասին այնքան ճոխ է
ոսմիկ յոյներու լեզուն։

Առանց հիմնական մէկ պատճառի ա՛յլ-
քան թշնամանք ու ատելութիւն տեսնելով
սրտերնիս մօրմոքմամբ կը լեցուէր, մտա-
ծելով թէ ինչ շուտ մոտոցած էին այդ
մարդիկը թէ տակաւին քանի մը տարի առաջ
իրենց դարաւոր թշնամին հետ պատե-
րազմած ատեն՝ հարիւրաւոր հայ կտրիճ-
ներ իրենց համար կոռած, արին թա-
փած էին...։ Այնքան կուրացած են մո-
լեռանդութենէ որ չեն կարող նշմարել
թրքական էմիրիկը. որով կ'ուզուի երկու
ազգաց միջեւ երկպառակութիւն և ատելու-
թիւն առաջ բերել՝ ձախող միջադէպ մը
շարաշար մեկնելով։ Այժմ բոլորովին թըր-
քական ազդեցութեան տակ կը գործէ այն
երբեմնի ազատ ասպնջական Յունաստանը՝
ազատական սկզբունք, ազգային արժանա-
պատուութիւն խեղդելով։ Անշուշտ՝ ընթեր-
ցողը պիտի դարձանայ մեղի հետ, երբ
իմանայ թէ Պոլսէն քովիսներ, գաղանի
ոստիկաններ յատկապէս Բիրէա, Աթէնք
եկած են այս առթիւ, և անոնցմէ ոմանք՝
ձերբակալուած հայերու հարցաքննութեանց
խկ ներկայ կը գտնուին։

Հոն բնակող հայերու վիճակը այլևս
անհանդուրժելի դարձած է։ Տեսած ու
ըսածներէս սա համոզումը կ'ամրանայ իմ

մէջ թէ այս լուսաւորեալ դարուն մէջ իսկ
այդ ժողովուրդը չլինար սիրելի մեզ։ Որով
ժամանակ ամբողջ Յունաստանի մէջ մէկ
անձ մը միայն կայ եղբի ճշմարտապէս
հայասէր, այն է Տէրիեանի, որուն եղբրա-
կան մահունէ յետոյ մեզ նկատմամբ կար-
ծեա ամեն բարի կամեցողութիւն, համա-
կրանք դարձած են այլ եւս։

Գտնուեցան սակայն լրջախոհ և ուղ-
ղադատ անձեր, որոնք հուսկ ուրեմն հա-
մոզուած էին թէ այն պայթուցիկ նիւթերը
իրենց ֆեսա հասցնելու նպատակաւ չէին
կրնար ըլլալ, թէ և անոնց գոյութիւնը քա-
ղաքին համար վտանգ մը ըլլալը կը պնդե-
ին։ Չանց կրնամ հոս նշանակել մեր
յեղափոխականներուն ուղղութեանը մասին
ասոնց ըրած կծու դիտողութիւնները և
քննադատութիւնը, որոնք սա եզրակացու-
թեան կը յանգին թէ այսպիսի ընթացքով
չպիտի կրնանք մեր նպատակին հասնիլ,
ընդհակառակը թշնամին առիթ պիտի
տանք որ մեր նիւթապէս և բարոյապէս
քայքայման և բնաջնջումին ծրագիրը աւելի
դիւրաւ գործադրէ։

ՈՒՂԵՆՈՐ

ԱՐՏԱՔԻՆ

ԿՈՒԿԱՍԻ

Կուկասի մէջ ծագած ապստամբու-
թիւնը՝ Ռուս զինուորներու, Հայերու և
թաթարներու միջեւ պատերազմի երեւոյ-
թը ստացաւ։

Վերջին հեռագիրները թերեւ մեղ-
մացում մը կը յայտնեն, բայց ասիկա
հաւանօրէն հակառակորդ կողմերուն յոգ-
նութեան հետեւանքն է և ոչ թէ անոնց
հաշտուելու փափաքին։

Հետեւակներու չորս վաշտեր, հրե-
տանիի տաներկու դասակներ և երկու
վաշտ քօզաքներ հաստատուած են Պարու-
Ջօրքերու շրջայ մը կը տարածուի մինչեւ
Պալախանի։

Յանախակի կռիւներ կը մղուին այն
թաթարներուն դէմ որ զօրքերէն վախնա-
լու երեւոյթ չեն ցուցներ։

Կուկասի կառավարչապետը Յարէն
հեռագիր մը առաւ հետեւեալ բառերով.
«Խաղաղութիւնը պէտք է վերահաստատուի
անմիջապէս»։ Ջօրքերը գոյթ չեն ցուցներ.
Երէկ Պարուի շրջանակին մէջ կողոպուտի
հետեւող ռուսի չափ խռովարարներ ան-
միջապէս պատի մը առջեւ շարել տրուե-
ցան և հրացանի բռնուեցան։ Բոլոր զլխա-
ւոր խռովարարները բռնուելուն պէս պիտի
կախուին։

Շուշիի մէջ կռիւները հինգ օր տե-
ւեցին անընդհատ։ Պարուի, Պալախանի
և Շուշիի մէջ սպաննուածներուն ճիշդ թի-
ւը գիտնալ անկարելի է, բայց լուր առ-
նուած է որ 200 զինուորներ սպաննուած են։

Թիֆլիզէն քաջուած Ռեյնոլդի հե-
ռագիր մը կը հաղորդէ որ Ուկայ. 11ին
շատ ծանր դէպքեր պատահած են Չան-
կէզուրի գաւառին մէջ. շատ մը հայ գիւ-
ղեր ամբողջովին կործանուած են, և հարիւ-
րաւոր անձինք սպաննուած։ Չինուորական
կայաններու հետաւորութեան պատճառով
օգնութիւնները շատ ուշ կը հասնին։

Ամբողջ թաթար ժողովուրդը ապը-
տամբած է։ Անոնց հետ միացած են Երասխ
գետի Պարսկական ափերէն եկող 4000
զինեալ Քիւրտեր։ Փոխարքան դիտողագիր
ուղղած է Պարսկական իշխանութեանց։

— Պարուի. Պեպտ. 11ին Ու. Բե-
ղերսպուրի քաջուած հեռագիր մը նայելով
այն օրը կացութիւնը աւելի ծանրացած
էր։ Քաղաքը զօրքով լեցուն է։ Միւր փա-
ղոցներ գրեթէ ամբողջապէս կործանուած
են թնդանօթի հարսածներով։ Խռովա-
րարները կատաղօրէն կը յարձակին թա-
թարները և Քիւրտերը կը շարունակեն կո-
ղապել Սեւ քաղաքը։ Ջօրքերը կրակ ը-
րած են Ռուս զործաւորներէ բաղկացած ամ-
բոխի մը վրայ և տասներեք հոգի սպան-
նուած են։ Կուկասի փոխարքան Հայերուն
թոյլ չէ տուած Ռուս սպաննու հրամանին
ներքեւ քաղաքապահ զօրագունդ կազմա-
կերպելու։

— Պարուի մէջ խուճ մը թաթարներ
հարուստ մահմետականի մը տան մէջ ա-
րանալով սկսան պատահաններէն և ուրիշ
ծակերէ կրակ ընելու անկէ անցնող գիշե-
րապահ զօրքերու վրայ։ Հրամանատարը
պահանջեց թաթարներէն որ անձնատուր
ըլլան, անոնք նոր գնդակներով պատաս-
խանցին։ Հոն բերուող թնդանօթներն ալ
վախ չպատճառեցին թաթարներուն, որ
շարունակեցին կրակը, մինչեւ որ ռուսի-
րով տունը հիմնադատակ եղաւ և բոլոր
մէջիները սպաննուեցան։

— Պեպտ. 11 և 12 թուականով Ու.
Բեղերսպուրիէն քաջուած հեռագիրներ կ'ը-
սեն թէ թաթարները սուրբ պատերազմ
հրատարակած են և կանանչ զօրակներով
կը շրջին, ամեն տեղ Հայերուն մահ սպառ-
նալով։ Մենքինգ գիւղին մէջ երեք հարիւր
հայեր ջարդուած են և անոնց գաւակնե-
րուն փորոտիքը շուններուն նետուած։ Ու-
կաւաթիւ Պեպտոյները մահմետականութիւ-
նը ընդունելու բռնադատուած են։

Թաթարները եկեղեցիները կողոպ-
տելէ զատ ամեն տեսակ սրբապղծութիւն
կ'ընեն։

Երկաթուղիի ըննիչ իշխան թումա-
նօք Աւալայի կայարանին մէջ սպաննուած
է շոգեկառքի վերակացունքէն մէկուն ձեռ-
քով։ Ամարասի վանքը կողոպտուած է։
Պարսիկ հրոսակաւորներ թաթարներուն հետ
միասին կը պատերազմին Հայերու և Ռու-
սերու դէմ։ Շուշիի շրջանակին Ուղղամ
գիւղին մէջ հայերը կատաղի կոտորածի
ենթարկուած են։

— Յարը իր ներկայութեան ընդունեց
Կուկասի նոր կառավարչապետ իշխան
Լուի-Նաբուլէօն Պանաբարթը, և անոր հը-
րահանգներ տուաւ իր բռնիք ուղղու-
թեան մասին։

ԹՈՒՐԳԻՒ

ԹԱՍՈՍ ԿՂԶԻՆ

Ժամանակէ մը ի վեր կը տուէր որ
Գերմանացիք պիտի ստանան թաւոս կղզ-
դին (Տարտանէլի բերանը) հանքերը շա-
հագործելու արտօնութիւնը։ Հիմա կը հաս-
կցուի որ ասիկա կը նշանակէ անուագն
40-50 միլիոն ֆրանքի նուէր մը Ռու-
թանին կողմէ վիճակէ կայսեր ընծայուած։

Միւս կողմէ կ'ըսուի որ թաւոս
կղզին Եղիպտոսի խալիֆին սեփականու-
թիւնը կը նկատուի, Մուհամէտ Ալիէն
ժառանգ չեցած։ Ուկթար այս կղզին
իրաւունքը խոստացած է եղբի Բ. Խալի-
վին, պայմանով որ Ն. Բարձրութիւնը յա-
ջօղի համազելու և Կ. Պոլիս վերադարձե-
լու Տամաս Մահմուտ բաշայի որդին մա-
պահէտին էֆէնդին։ Բայց Սապահէտին
էֆէնդին, ինչպէս ասից ատաջ, նոյնպէս
ալ հիմա կը մերժէ Պոլիս գաղնալու ա-

ռաջարկները. հակառակ ամեն տեսակ
խոստումներու, յորդորներու և սպառնա-
լիքներու։

— Սնատուրի երկաթուղիներու Գեր-
մանական բնկերութիւնը հարիւր հազար
ոսկիի փոխառութիւն մը պիտի ընէ Դրան.

ԱԼԵՏՐՈ-ՀԱՆԿԱՐԻՍ

Աւստրո-Հունգարական տաշնապը հե-
ռի է զոհացուցիչ հանգամանք ունենալէ.
կայսրը Հունգարացիներուն պահանջութե-
րը չկրցաւ ընդունիլ և ընդդիմադիր կու-
սակցութեան պետերը հրաւիրելով յայտա-
րարեց որ Աւստրիոյ և Հունգարիոյ միու-
թեան եղանակին մէջ որեւէ փոփոխութեան
չլինար հաւանիլ։ Ենայ անոնց ուղղու-
թեան ներկայացուց իրենց տեսական ընդդի-
մութեան ծանր հետեւանքները և յանձնա-
րարեց որ Կուկասիի կոմսին հետ տես-
նալիս Երեսփոխանները մերժեցին խօսակ-
ցիլ անոր հետ. առաքելով թէ անիկա
Հունգարացի չէ։ Կայսրը անոր տեղ նա-
նակեց Ջիւրաքի կոմսը, որ բանակցութիւն-
ներ կատարէ։

ՈՋԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ալեանիկի եկեղեցոյն պահապանին
գիշերային յաճախակի բացակայութենէն
օգտուելով զօրքը մտեր և եկեղեցոյն ար-
ծաթեղէն սպաններն ու զօրքերը աւերեւ են։

— Գարակէօզեան Կաթիկ Գործադիր
Եանձնաժողովի անդամներէն երկուքը պակ-
սած ըլլալով, ընտրուեւ են Եղուարդ Էֆ. Գարակէօզեան և Մկրտիչ Էֆ. Ասաբեան։

— Նիկոմիդիա գտնուող Տ. Կարա-
պետ Մ. վարդ. Մազուսեանը Պանտրմայի
Առաջն. Տեղապահ կարգուած է Տ. Թա-
թուլ վարդ.ի տեղ՝ որ կոչուած է Պիլէճի-
կի Առաջն. պաշտօնին։

— Պատրիարքը օրհնութեան գիր մը
ուղղած է Կարնեբնակ Գաւաթեան եղբայր՝
որոնք, ինչպէս կը յիշուի, բարեյօժարու-
թիւնը ունեցած էին տեղւոյն Էմին Գուր-
պի թաղին մէջ ազգ. նախակրթարան մը
հաստատելու։

— Վէօսթէնէի թաղ. Խորհուրդը գրով
մը դիմած է Պատրիարքարան, և տեղւոյն նա-
խակրթարանին կից մանկապարտէզի յա-
տուկ շէնք մը կառուցանելու համար նուի-
րահաւարութեան կոնգակ մը խնդրած է։

ՆԱԵԳԱՆԱԿՈՒԹԻՒՆ

Ի ՆՊԱՍՏ

ԿՈՒԿԱՍԻ ՀԱՅ ԿԱՐՏԵԼՈՅ

Գ. ՅՈՒՅԱՆ ՆՈՒԻՐԱՏՈՒՂՅ

Տեւրէ Եակոբիկ Ն. Աղաքամ 20
դր. ողջ, Պ. Բէնարկեան 20, Սարգիս
Ղաղարեան 20, Գրիգոր Ղալոյուեան 15,
Հետեւեալ Տեւրէ 10ան — Դրիգոր Կ. Տա-
կանեան, Արմենակ Պետէլեան, Պաղտա-
սար Նաթանեան, Զիվան Պողոսեան, Այ-
թուեան Եղբարք, Մանուկ Բաշաբարու,
Երեմի Երեմեան, Ուս (Մ.), Հետեւեալ
Տեւրէ 5ական. — Գարեգին Գառնարեան,
Խաչիկ Բեօշեան, Ուս (Մ.), Արսէն Գա-
սապեան, Կարապետ Պարոն, Համբար-
ձում Մարիկեան, Միսաք Մանուկեան,
Գրիգոր Սարգիսեան, Պետրոս Եղաբե-
ան, Մկրտիչ Սէֆէրեան, Պողոս Գե-
որգեան, Յարութիւն Զանճիկեան, Գումար
215 դր. ողջ, Նախորդ ցուցակներուն գում-
արը 1320.50 դր. ողջ.

Համագումար՝ 1535.50 դր. ողջ.

Ն Ե Ր Ք Ի Ն

ՁԷԹԵՐԻ ՊԱՅԹԵՑՈՒՄԸ

Տրուած որոշումին համեմատ ՁԷԹԵՐԻ շոգենաւ օլը հանուեցաւ հինգշաբթի առ-
տուն: Շոգենաւը կը պարունակէր 120
թօնօ արնամիթ, և սնտուկներով պայթու-
ցիկներ, պիսիֆաթ տը մերքիւր, նիթրօ-
կլիսէրին, և շատ մը սարսափելի տարրեր
որոնց ամեն մէկը զատգատ կրնար ամ-
բողջ քաղաք մը օլը հանել: Այս քիմիա-
կան նիւթերէն զատ կար ութը հարիւր
թօնօ երկաթ որ պայթումի միջոցին թըն-
դանօթի բարտիճի պէս ցրուեցաւ օդին մէջ:
Տեղացիները մեծ վախի մատնուած էին ի-
րենց ապահովութեան համար, միւս կողմէ
շատեր ալ հետաքրքիր էին տեսնելու
այս տարօրինակ դէպքը: Տեղական ու եւ-
րոպական լրագիրներու թղթակիցներ եկած
էին յատկապէս: Բարիդի «Մաթէն»ը և
լոնտոնի «Տէյլի Թէլէգրաֆ»ը ներկայա-
ցուցիչներ ունէին:

Պայթումցման նախորդ իրկունը Բօրթ-
Սայիտ մեծեկան երեւոյթ մը կը ներկա-
յացնէր, և առտուն կանուխ բնակիչները,
օրուան պաշարները առած հեռացան ծո-
վեցներայ տեղ մը: Ժամը 8.30ին մատ-
նաւոր այցելուները շոգեկաղնով տարուեցան
մինչև որոշուած սահմանը որ ՁԷԹԵՐԻ
11 քիլօմէթր հեռու էր: Փիշ վերջ երկին-
քի վրայ տեսնուեցաւ սեւ մուկ մը, և լըս-
եցաւ որոտումի տկար ձայն մը: Շատե-
րը յուսախափ եղան, որովհետեւ շատ ա-
ւելի ահարկու բաներ տեսնելու և լսելու
մտքով դացած էին:

Հետաքրքրներու խումբին մօտ սպասած է
ՁԷԹԵՐԻ նաւապետը Մ. Զիլ եւս, որ յե-
տոյ միաներուն հետ շոգեկաղն կը նստի
դէպի գետափը երթալու, և պայթումին ար-
դիւնքը դիտելու համար:

Թերթերէն ոմանք այս պայթեցումին
մէջ խորհրդաւոր բան մը տեսնել կը կար-
ծեն, և հետաքրքրները հեռու պահելու
համար ձեռք առնուած ծայրայեղ զգուշա-
ւորութիւնները կը վերադրեն Անգլիոյ ծո-
վային նախարարութեան պահանջումին որ-
պէս զի խել մը գաղտնի թուղթեր երեւան
չկեն: Յայտնուած կասկածը այն է որ

ԹԵՐԻԹԵՐ «ԼԻԲԵՐԱԼԻԷՐ» Ի ԹԻՒՆ 2

Զ Ա Ր Դ

(ԿԵՍ ԵՐ ԿՐԵԱՆԱՆ)

Հանդէսին օրը քանի կը մերձենար,
Տիկին Լուսազէ տխուր, տագնապալից կ'ե-
րեար, թէպէտ իր զգեստը արդէն պատ-
րաստ էր: Իրիկունը էրիկը ըսաւ.

— Չարմանայի բան, ի՞նչ եղաւ քե-
զի որ երեք օրէ ի վեր յուզուած ես:

— Ելը զայրանամ, պատասխանեց տի-
կինը, որ զոհար մը, աղամանդ մը, բան
մը չունիմ վրաս անցընելու, աւելի աղէկ
է որ չերթամ այդ երեկոյթին:

— Բնական ծաղիկներ դիր. այս և
ղանակին մէջ փառաւոր բան է. տասը
Քրանքի երկու երեք հատ հիանալի վարդ
կրնաս գնել:

Բայց տիկինը չհամոզուեցաւ բնաւ:

— Ո՛հ... ո՛հ... հարուստ կիներու
մէջ աղքատ երեւանէ նուաստացոյն բան
չի կրնար ըլլալ:

Էրիկը յանկարծ գոչեց.

— Է՛հ, խեղ չե՛ս ըներ, կնիկ: Գնա՛

ողեն արն պարունակած նիւթերը ոչ թէ
առեւտրական ընկերութեան մը, այլ նոյն
խակ Անգլիոյ կառավարութեան կողմէ կը
զրկուէին: Կ'ըսուի նաեւ թէ ասիկա ՁԷ-
ԹԵՐԻ շորերով ճամբորդութիւնն է եղեր
դէպի Նիւյորքոյն Արեւելք:

— Ն. Բ. խաթիւր և խաթիւր հինգ
շաբթի օրը հասան Աղբըսանգրիա:

— Լորտ Քրոմըր Գահիրէ պիտի գառ-
նայ հոկտ. 28ին:

Ա. Զ. Գ.

Փաստաբան Տիար Յակոբ Ասատուր-
եանի գրասենեակը փոխադրուած է Զեր-
վիտաքի փողոց, թիւ 3, կալուած Սալէ-
էֆենտի Ապտ-է-Հատի, Գար-է-Նիլի
մեծ պողոտային վրայ, Էրկրազարծական
դրամատան դիմացը: (Immeuble Saleh
effendi Abdel-Hadi, No 3, Rue Zer-
vudachi,—Grand boulevard de Kasr-
el-Nil). vis-à-vis de l'Agricultural
Bank of Egypt. (6-4)

ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹ

«Սպառ»-ը, Թանթա.— Այն երիտա-
ւարդը զոր տեղւոյդ յունաց գերեզմանա-
տունը «օտար հողին տակը» ամփոփած
ըլաւնիդ կը գրէք՝ Գահիրէի մէջ կ'ապրի
այս պահուս: Կ'սպասենք որ այս մասին
բացատրութիւն մը տաք մեզի:

ՆՈՒՅԱՐԱՆԱՆ ՆՈՒՐԵՐ

Բարիդ, 28 սեպտ.— Մամուլը
նպատասար ընդունելութիւն մը կ'ը-
նէ Անկլո-Ճարմանական դաշնագրին
և կը կարծէ թէ պատճառ չկայ որ
անիկա Անգլիոյ և Ռուսիոյ մէջ պա-
ղաթիւն առաջ բերէ:

Ս. Բեկերսպուրկ, 28 սեպտ.—
Անկլո-Ճարմանական դաշնագրի չոր-
յոցումը մեծ վախ կը պատճառէ,
և կը կարծուի որ անիկա շատ առա-
ջական մեկնութիւններ կրնայ ունե-
նալ:

Պերլին, 28 սեպտ.— Կարենար
լրագիրներէն ոմանք կը կարծեն որ
Անգլո-Ճարմանական դաշնագրին մէջ
մեղադրելի բան մը չկայ: Ուրիշներ
կը յայտարարեն որ անիկա շատ

բարեկամութիւն Տիկին Յոնէսթիէի և
խնդրէ՝ որ քանի մը գոհարեղէն փոխ տայ
քեզի, այնքան մտերիմ ես հետը, որ
կրնաս ուզել:

Կիւն ուրախութեամբ գոչեց.

— Իրտէ՛, ամենեւին միտքս եկած չէր:
Հետեւեալ օրը իր բարեկամութիւնն

տունը գնաց ու պատմեց անոր իր տաղ-
նապը: Տիկին Յոնէսթիէ մօտեցաւ հայե-
լիով դարանի մը, զոհարատուփը հանեց,
բերաւ ու բացաւ՝ ըսելով Տիկին Լուսազէին:

— Ընարէ՛, սիրելիս:

Ետի և առաջ աչքին զարկաւ ապա-
րանքան մը, յետոյ մարգարիտէ մանեակ
մը, յետոյ վենետիկեան խաչ մը՝ ոսկիով
ու գոհարեղէնով հրաշալի կերտուած: Կը
փորձէր այդ զարդերը հայելին զիմաց,
կը վարանէր՝ չկրնալով թողուլ հեռանալ, և
կը հարցնէր միշտ.

— Ուրիշ տեսակ չունի՞ս ասոնցմէ
զատ:

— Ինչո՞ւ չէ, փնտռէ՛, չգիտեմ թէ
որուն աւելի կը համին:

Յանկարծ տեսաւ՝ սեւ կերպասէ տու-
փի մը մէջ շքեղ աղամանգէ քառամանեակ-

սպասեկան է, և կը յարգորեն որ
անոր դէմ կ'ապրուի Ռուսո-Գերմա-
նական դաշնակցութիւն մը: Ջերմա-
պէս կը յանձն սրբաբն որ Ֆրանսա
այդ դաշնակցութեան մէջ տանալ:

Բարիդ, 28 սեպտ.— Մարաքի
խնդրոյն նկատմամբ Ֆրանսայի և
Գերմանիոյ միջև կ'ընթեւած համաձայ-
նութիւնը որ այսօր ստորագրուե-
ցաւ՝ հատուտութիւնն է յալիս Գի-
րաշտանագրին: Այս մասին հոս դո-
հանակութիւն կը զգացուի, որովհե-
տեւ անով ընդունուած կ'ըլլայ մեր
զաղթային ընդարձակման օրինաւո-
րութիւնը:

Մոսկուա, 28 սեպտ.— Չորա-
վար Եթէօնէյ անդամաւորութեան
հարուածի մը ենթարկուեցաւ:

Բօրդ-Սայիտ, 29 սեպտ.— ՁԷ-
ԹԵՐԻ պայթումով նաւը կտոր կտոր
եղաւ և օդին մէջ 2000 տոբ սխնակ
մը բարձրացաւ աւազէ, չօրէ և բե-
կորներէ: Ջրանցքին արեւելեան ա-
փը, 600 տոբ երկարութեամբ, վը-
նասուեցաւ: Արեւմտեան կողմը ան-
փառ կը մնայ: Կարելի չէ ըսել թէ
նաւարկութիւնը երբ կը վերսկսի:
Թերիս 4 օրէն ըլլայ:

Բարիդ, 28 սեպտ.— Կը վախ-
ցուի որ շաբաթի վրայ գրամական
նոր տաղանայներ ծագին:

Ս. Բեկերսպուրկ, 28 սեպտ.—
«Նովոյէ Վրէմիա» կ'ըսէ թէ Անկլո-
Ճարմանական դաշնակցութիւնը Ասի-
ան գերութեան կ'ենթարկէ, և Ռու-
սիոյ դէմ՝ մղուած է: Անիկա դաշ-
նակիցներուն թող կուտայ իրարու
օչնելու: Անգլիոյ կողմէ Աֆրանիս-
տանի մէկ մասին, իսկ Ճարմանի կող-
մէ՝ Սախարինի հիւսիսային մասին
զրաւման պարագաներուն: Ասոր հա-
մար Ռուսիա պարտի նոր դաշնակ-
ցութիւն մը փնտաւելու իրրեւ հակա-
կշիռ: Աղատական չըջանակներու մէջ
գոհ կը թուին Անկլո-Ճարմանական
դաշնագրէն, անոր համար որ անի-
կա Ռուսիոյ յարձակողական քաղա-
քականութիւնը ասհմանաւորելով
պիտի ստիպէ որ ներքին բարեկար-
գութեան վրայ ուշադրութիւն դար-
ձուի:

մը. սիրտը սկսաւ բարախել անզուպ տեն-
չէ: Չեղբերը կը դողային զայն բռնելով. ան-
ցուց վիզին շուրջը զգեստին վրայէն ու
զմայեցաւ ինք իր անձին վրայ: Յետոյ,
տարտամ, սիրտը դողդոջ՝ հարցուց.

— Կրնա՞ս ինձի փոխ տայ աս միայն:

— Ինչո՞ւ չէ, ամենայն սիրով:

Տիկին Լուսազէ իր բարեկամութիւն
վիզը փաթեցեցաւ, պողպատեցաւ, յետոյ
չուտով հեռացաւ գնաց տանելով քառա-
մանեակը:

Պարահանդէսին օրը հասաւ: Տիկին
Լուսազէ յաջողութեամբ փայլեցաւ. — զե-
ղեցկազոյն էր բոլոր կիներուն մէջ, վա-
յելուչ, շնորհալի, ծպտալից, չէն ու զը-
ւարթ. բոլոր էրիկ մարդիկ կը նայէին, կը
հարցնէին անոր անունը՝ փափաքելով հե-
տը ծանօթանալ: Տէրութեան պաշտօնեա-
ները բոլորը կ'ուզէին շրջապարն անոր
հետ պարել: Նոյն իսկ նախարարներուն
ուշադրութեան տարակայ եղաւ:

Կը պարէր արըշտութեամբ, եռանդով,
զինուցած, հրճուածօք՝ այլ եւս ոչինչ մը
տածելով բաց ի իր զեղեցկութեան տարած
յաղթանակէն. — իր յաջողութեան փառ-

Ս Ա Կ Ա Ր Ա Ն

Երեկ երեկուան ժամը 1 ին փակուած

Լ. Կրիզելըրէ Պանք	Ա. Ո.	9 7 8
Եէշընէ	"	27 1 2
"	"	27 1 4
Բասա տի Սքօնթօ	"	184
Պանք տ'Աթէն	"	131
Տէլթա Լայթ	Ա. Ո.	13 1 4
Հելուան	"	28
Թիւրք	Ֆրե.	137
Ալեքսանդրիա Նիլ Ընկ.	"	13 1 8
Դահիրէ	"	Ֆր. 1165
Թանթա	"	Ա. Ո. 27 7 8
Գահիրէ Սանիյէ	"	28 1 4
Քրէտի Փօսսիէ աքսիօն	Ֆր.	816
"	"	օպիկասիօն հին
"	"	317
"	"	նոր
Իսմաէ	Ա. Ո.	7 1 8
Ինիքըն ինիքսմենկ	"	1 5 16
Ինիքըն Լազէյո	"	1 5 1
Էնդլըրթայ Էնա տիվէլըմէնկ	"	11 1 16
Ինիք. Էնա Էնա Նէշըրէ Դըրթոյ	"	0. 15 16
Ինիք. Դըրթոյ Էնա ինիքսմէնկ	"	4. 2 8
Պեհերա	Է. Ո.	12 1 2
Էլթա Լէնա	"	2 9 16
Ուորտան	"	6 3 8
Ինիքըն Մարթէթ	"	25. 9
Էնկովիլ Զօթել	"	0 3 8
Բրաուն Պրիուրի Աղեքս. Ֆր.	"	214
"	"	Գահիրէ
Բօթըն միդ	Ա. Ո.	0. 5. 9
Սոլթ Էնա Ոստա	"	3. 5.
Չիմէթօ	"	72
Սթինիկ	"	15. 16
Անկլո- Ամերիկըն Դալ	"	5 11 16
Մէնզալէ	"	5
"	"	Տիֆերա
Թրամիլէյ Ալեքս. Արիվ.	Է. Ղ.	120
"	"	Տիֆիսանա
"	"	325

ՌԱՄՊԱԿ

Լիլլըրու. Սեպտ. 27	
Օրուան վաճառումը, հակ.	8000
Որմէ՛ Եզրիպականը	500
Հոկա. Նոյ.	5. 63
Յունվ. Փետր.	5. 72
Պատրաստը	5. 71

քին մէջ, տեսակ մը երջանկութեան ամ-
պով համակուած, որ առաջ կը բերէ ընդ-
հանուր յարգանք ու զարմանք, որ ցան-
կութիւններ կ'արթնցնէ: Այն կատարեալ
յաղթանակը, որ այնքան քաղցր է կա-
նացի սիրտերու:

Ռուսոն, ժամը չորսին մօտ ելաւ
հանդէսէն: Իր ամուսինը կէս գիշերուրէ
ի վեր կը մըսփէր ամայի սրահի մը մէջ՝
ուրիշ երեք պարսններու հետ, որոնց կի-
ները զուարճութեան մէջ էին:

Էրիկը փողոց ելելու համար բերած
վերնազգեստը կ'ունէր ուսերուն վրայ ձգեց.

— որ հաւարակ պարզ հագուստ մ'էր
աւօրեայ գործածութեան համար, և որուն
անշուքութիւնը չէր միտարար պարահանդէսին
զարդարուն զգեստին վայելչութեան հետ:
Կիւն զգաց այդ բանը և ուզեց փախչիլ հե-
ռանալ, որպէս զի չնշմարեն զինքը ուրիշ
կիներ՝ որոնք կը փաթթուէին շքեղ մուշտակ
ներու մէջ:

Լուսազէ կ'ուզէր կեցնել զինքը:

— Սպասէ՛. գուրքը կը մահա, կեցի՛ր

(Դարունակելի)

